

Tað var ein landsólukka

Hitt stórsta misstak fólkaflokksins og sambandsins var fiskimarkssáttmálin av 1955

og tjóðveldisins stóða vildi einans havt givið herskipatrúppuleikar eins og leikar á í Íslandi.

Javnaðarmannastóðan er og var einasta beina stóða

Føroyingar megu hava víðasta veiðioeki. Vit hava jú hjall okkara á sjónum. Og tá ið nú 12 mila sjómarkið er framtíðin bæði í Íslandi, Grønlandi og í Norð-noregi, leikar á hjá okkum at fáa okkara sjómark forkað 12 mil út frá beinum linjum millum útjard og sker.

Tað var tí hin stórsta villa, tá ið sambandið við Kristjani Djurhuusi á odda og fólkaflakkurin við Hákinu Djurhuusi og Poul Petersen á odda komu fram við kravinum og frýstu av allari megi á danastýrið at fáa handa vanlukku trimla sáttmála av 1954—55 í lag.

At tað eru sambandsmenn og fólkaflaksmenn á tingi og í landsstýri, sum hava ta ivingasonu ærue fyrri sáttmálan er vorðið øllum greitt. Vit hava orð um hetta frá fyrsta manni í táverandi donsku ríkisstjórnini. Samanber grein Louis Zachariassen og fundin í ministerium. Tað er tí einans ein fylgja av danahati, tá ið Erlendur Paturssonur í blaði sínum bara dykir á danastjórn og mest sum sleppur landsstýringum og landsstýrissflokkinum undan fyrri vantlukku sáttmálanum.

Men nú er tað hvørjum manni greitt, at stóða tjóðveldisins, um ein einans

fylgdi henni, vildi ikki havt loyst 12 mila sjómarkið.

Vit vildu hægst verið komnir at hava hin enska herskipafloktan rásandi innanfyri til verju av enska trolaraflotanum. Óðrvisi vildi tað verið við javnaðarmannastóðini!

Hon var at bretar skrifliga skuldi binda seg til at góðtaka sama sjómark hjá okkum, sum teir við sáttmála ella við tolereran komu at góðtaka hjá Íslandinum.

At bretar vildu gingið undir hetta, vita vit nú.

Og so høvdu javnaðarmenn tað aftrat at fríða gýtingargrunnarnar — og varð hin spurningurin greiddur, vildu vit havt kunnad nýtt tíðina, ið farin er, at samráðst um hesa fríðing. Og eisini tað liggur greitt nú, at bretar vildu verið hugaðir fyrri at komið til eitt fyrri okkum sum fyrri teir nýtiligt úrslit viðvíkjandi fríðing av gýtingargrunnunum.

Tað var so statti einki minni enn ein landsólukka, at sambandsmenn, fólkaflaksmenn og tjóðveldismenn ikki greiddu atkvøðu fyrri javnaðarmanna uppskotinum.

Jarnkýrnar bannaðar

Á tingi víðgera teir mál, ið hevir til endamáls at seta forboð fyrri, at mjólk verður gjørd við maskinu — jarnkúm.

Tað er neyvan í størri mun, at handils menn framleiða mjólk á henda hátt. Eitt tilikið bann er tó neyðugt; men nógva ferðir neyðgari er at banna allari mjólkainnflytan, so okkara egnu framleiðarar kunnu sleppa av við alla ta mjólk, ið nýtt verður í landinum.

Vit vita, at tað er gjørligt, og ivaleyst eru oll á einum máli um, at tað er orskapur at flyta inn mjólk fyrri einar 2 milj. kr. árliga, tá henda sama mjólkarnógð lettliga kann framleiðast her á landi.

TJÓÐVELDIÐ

og vit Havnar arbeidarar

Tjóðveldismenninir Hanus við Høgadals, Erlendur Paturssonur og aðrir eru oll á einum máli um, at tað er orskapur at flyta inn mjólk fyrri einar 2 milj. kr. árliga, tá henda sama mjólkarnógð lettliga kann framleiðast her á landi.

Hanus og Erlendur og Fríðrikur og tingkammaráttar tykkara, verið vitir í ti, at vit ikki hava gloymt tykkara gerð imoti okkum handverkarum og arbeidsmonnum í Havni, tá ið tit heldur vildu hava sviar at gera timburarbeidið enn okkum havnarmenn.

Tann 8. november minnst vit tykkum tjóðveldismenn við at lata tykkum sigla tykkara sjógv og stemma uppá teir, sum vardu okkum í studentaskúlamálinum — og her eins og í øðrum arbeidaraspurningum hava vit fyrst og fremst javnaðarmonnum at takka.

Timburmaður í Havni.

Brev úr Suðuroy.

ÚTVARPIÐ

Tað er langt síðan, ein beit merki í, at útvarpið hevir tikið sær harra Erl. Patursson sum hálfan guð í hvussu er. Tað er vanligt at hoyra: hatta segði Erlendur Patursson, og hatta stóð í 14. Hetta verður sagt við trýsti á. Ikki minst sjøverkligt sag at hoyra sjálvan harra Torgarð hósadagin hin 25./9., tá ið hann fyrst sigur frá tí æginala, ið E. P. var komin fram við í sjómarksmálinum og síðan at lesa tað og sláa fast við sextummaseymi, æt hatta hevir vakt miklan ans millum fólki.

Hvussu skuldi hetta vekja miklan ans millum fólki, tá ið eingin hevði hoyrt hetta fyrr enn útvarpsstjórin so ramliga ristir tað sum rúnir í útvarpinum.

Hvat dugur var so í hesum, ið E. P. segði, eingin, innantómt valfesk. Tað er ein vanlukka, at eitt útvarp er partapolitisk —

Her má rópast eitt ævarkóe. Mangur man ivaleyst halda, at líkligari var fyrri menninir í útvarpinum at strevast fyrri at fingið savnað meira at hugavert tilfar at varpa út, enn mangt at tí neyðarsliga, ið kemur fram, sum t. d. útslitar grammofonplátur og føðingardagar hjá sekretari og pletti. Lagt doyðin á fyrri at tosa eitt rett og vakurt føroyskt mál.

Tað er herviligt at hoyra nógva av tí, ið sagt verður í útvarpinum. Her skulu bert nevast nokur fá dømi. Lat okkum taka viðrið: Sagt verður veðurvárnir, eitt ræðuligt orð, ið ikki hevir hoyrt heima í livandi máli í mannaminni.

Mjórki, sirm, samandrigið, hatta er skilaleyst. Tá, ið tað er sagt í mjórka, sær eingin um luftin er samandrigin. Hvi siga Nederlandene og ikki Håland?

So koma ymisk orð: fjoss fyrri fjós, fjóssdyr fyrri fjóssdyr, brefflis fyrri breyðflis, breyðflis fyrri breyðflit, spóssnev fyrri spogvanev, spóssnev fyrri spogvanev, ámmeg fyrri á meg, ássog fyrri á seg, frommer fyrri frá mær, hjámmær fyrri hjá mær, veggjeidd fyrri veggjeidd o. s. fr.

Hetta er bert nakrar fáar blómur, men vakrar eru tær ikki. Lurari.

Lesið og studerið

pijsur okkara. Tver er komnar: »Fiskimannaspurningar«, sum er útbörin í hvørt heima, og »Fólkapensjónin«, sum verður send í hvørt heima í komandi viku. Lesið og goymioð tær til kunnleika.

Grønland og tjóðveldið

Stóðugt ikki eitt orð av Erlends munni ella penni um Grønland.

At kalla í hvørjum blaði hava vit ella onkur innsendari eggjað Erlendi og tjóðveldismonnum at greiða fólki frá avleiðingunum av loysingini fyrri okkara rættindi í Grønlandi.

Men ikki eitt orð. Og nú ein dagin hevði javnaðarflokkin uppskot framtí um tingsins bygging av 50 stórum útróðrabátum til føroyskar fiskimenn. Men heldur ikki tá kom eitt einasta orð frá Erlendi, hóast hann er formaður F. F.s.

Man nakar maður, nakar formaður fyrri eina verkamannafylking hava verið í teirri stóðu, sum Erlendur er í dag? Hann umboðar fiskimennin, sum eru í allir sum við liv og sál interesseraðir í arbeidsrættindinum, vit eiga í Grønlandi, og so hevir hann tit stevnu at taka hesi rættindi frá teimum!

Hetta er serliga sárt í hesum døgum, tá ið vit hava mist veioðrættindini í Íslandi — og tað tykist at fara at treingja um veioðrættindi okkara alla aðrastaðni.

Formaður Føroya fiskimanna á odda fyrri at treingja um veioðrættirnar hjá felagsins limum!

Hetta ger Erlendur — loysingin kvettur okkum frá øllum rættindum í Grønlandi.

FANTASTISKT,

at samráðingar fóru fram í London um sjómarkið og hvørki landsstýrið ella fólkaflakkurin ella sambandsflokkinir ella tjóðveldisflokkinir vildu vera við, og enn og

FANTASTIKARI

er tað, at sjómarkssamráðingar nú aftur fara fram í Keypmannahavn millum danir og bretar, men at somu harrar líka so litið sum okkara fólkatingsmenn heldur ikki vilja vera við her.

FANTASTISKT

at eitt so stórt livsmál hjá okkum sum sjómarksmálið skal leika so litið á hjá hesum harrum.

Tilíkt ábyrgdarloysi hevir eingin upplivað hjá nokrum flokki í øðrum landi.

Politibekendtgørelse

I medfør af § 6 i lov af 13/4 1894 om politiet på Færøerne, forbydes herved fra dags dato og foreløbig til den 15/4 1959, overalt på Færøerne, alt salg eller udlevering af fyrværkeriartikler, uanset om bestilling eller køb har fundet sted tidligere. Dog skal salg og udlevering af fyrværkeriartikler være tilladt den 30/12 og 31/12 1958 indenfor den almindelige lukketid.

Fra salgs- eller udleveringsforbudet undtages dog: bord- og salonbomber samt andre indendørs knaldefekter, raketter, »solex«, bengalske fakler og lignende ikke støjende effekter, stjernekastere samt knalddæmper og strimler til legetøjs-pistoler.

Salg af fyrværkeriartikler af enhver art samt løst krudt til børn og unge menesker under 18 år er forbudt hele året.

Overtrædelser medfører bødestraf. Politimesteren på Færøerne, Tórslavn, 7. oktober 1958.

J. Fejlberg Jørgensen

Haldið Sosialin!

Lán til húsabygging

Til Føroya lótings.

Ein hin størsti vandi hjá tí unga fólkinum í Føroyum í dag eru tey ringu lánivíðurskiftini til húsabygging. Ungur maður á bygd, ið vil seta búg, kann ikki vænta sær hægri lán enn 25 ps. av byggivirðinum og í Havni og í hinum størri plássum hægst ein tríðing, meðan í hinum partinum í ríkinum kunnu menn fáa langfreistað lán upp til 90 pst. av byggivirðinum.

Aftrat tí, at lánihæddin hjá okkum er so lág, er hon vanliga stuttfreistað — 15 hægst 20 ár. Hetta er so hart, at tey ungu nýgiftu verða at sita undir einum peningaligum trýsti, sum orkmar oll teirra bestu ár.

Tað er eyðsæð, at hetta lag gongur ikki. Her má broyting henda, og tað skjøtt.

Staturin hevir finansieringsskyldu í øllum málum Føroyum viðvíkjandi, eisini í hesum máli. Spurningurin um statsstundung sum niðri í Danmark eigur at verða kannaður.

Kredittforeiningarnar niðri lúka ein stóran part av byggifinansieringini. Tað liggur beint fyrri, at teirra virki verður víðkað til húsabygging í Føroyum. Men okkum kunnugt hava samráðingar við kredittforeiningarnar strandað uppá, at tær fyrri tað fyrsta eru ókunnugar við lánivíðurskiftini her uppi, og at tær harnæst halda møguleikarnar fyrri soluni av lánobligatiónum úr Føroyum vera ótryggar. Men vit hava skilt, at um statsgaranti verður givið fyrri hesar obligatióir, vildi solan gingið eins væl niðri, og vildu tá kredittfelagini fegin lænt pening til húsabygging í Føroyum. Um so er, at kredittfelagini ikki kundu lænt procentliga eins stóra peningahægd, sum fast til húsabygging í Danmark, halda vit tað vera rimuligt, at staturin, ið sum sagt tekur so stóran part í húsabyggingini í hinum partinum av ríkinum, eisini skyotir uppá við láni, so ung fólki í Føroyum ikki verða verri finar húsabygging viðvíkjandi enn niðri.

Undirritaði javnaðarflokkur heitir tí á Føroya lóting um at skipa fyrri, at beinavegning verða tiknar upp samráðingar við ríkisstýrið og donsku kredittforeiningarnar um eina lániskipan til húsabygging, soleiðis sum her er skotið upp.

Uppskot:

Lótingið samtykkir at heita á ríkisstýrið og donsku kredittforeiningarnar at fáa í lag eina lániskipan til húsabygging í Føroyum, ið ger lánlíkindini eins góð og í hinum partinum av ríkinum.

Landsstýringin verður álagt at taka upp samráðingar við ríkisstýrið og kredittforeiningarnar hesum máli viðvíkjandi.

Á Føroya lótingi, 8. oktober 1958.

Føroya javnaðarflokkur.

P. M. Dam, J. H. Danbjørg.

J. P. Davidsen, Einar Waag.

J. Fr. Øregaard.

Fyrivarnið helt ikki!

Tað er nú langt síðani, og vit hava áður sagt tað her, at fyrivarni landsstýrissflokkanna í sjómarksmálinum helt ikki.

Sambært lótingsviðtøkuna kundi tað heldur ikki halda, tí eftir orðalagnum har, kann tað einans gerast galdandi, um altjóðaavgerð verður tikin ella eisini tvey lond gera sáttmála um sjómark, ið ikki er í samjóð við 3 mila markið undir Føroyum.

Hvørki av hesum fyriliggur í løtuni. Altjóðaavgerð er eingin gjørd.

Ísland hevir ikki slutt sitt sjómark eftir sáttmála við annað land — alt annað.

Sostatt hevir Bretland fullan juridiskán rætt at halda fast um 1955 sáttmálan, hvørs fyrivarni bindur okkum til 3 mila markið, heldur enn at loysa okkum frá tí, sjálvt um umstøðurnar eru nógva broyttar í tíðarskeiðinum, ið farið er, síðan sáttmálin varð gjørdur.